

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sacros. Concilii Tridentini Canones Et Decreta

Gallemart, Jean

Coloniæ Agrippinæ, 1621

Sessio Sexta, Celebrata Die XIII. Mensis Ianvarii, M. D. XLVII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39157

Constitutum est apud Lusitanos per Ordin. regiam lib. 5. tit. 103. ne quæstiones alicuius Sancti nomine petitoria facientes permittantur, nisi regie literæ ostendantur: si aliter factum sit, omnes pecunias ab illis quæstas quæstori redemptionis captiuorum tradendas præcipit, vt per Cardos. in præxi iudicium, & aduocat. verbo eleemosyna, nu. 2. practicarum fuisse refert Cabed. p. 1. decis. 193. Similis apud Hispanos extat l. 1. & 2. tit. 8. li. 1. ord. vbi Perez, nunc l. 1. tit. 9. li. 1. & l. 37. tit. 6. li. 3. nouæ Recopil. vbi Azeued. vide Auend. de exequendis mand. lib. 3. c. 30. & apud Gallos idem regij Senatus decretis dispositum asserit Renat. Chopin. de sacra Politia, li. 3. tit. 5. a nu. 23.

¶ *Cuiuscunq. conditionis existant.*] An comprehendat Mendicantes religiosos pro suorum conuentuum sustentatione eleemosynas quæstuantes? Negant Nauar. l. 3. consil. ti. de Regularib. cons. 79. n. 3. latissime Fr. Emman. qu. Reg. tom. 2. q. 57. art. 7.

SESSIO SEXTA,

CELEBRATA DIE XIII. MENSIS

IANVARIJ, M. D. XLVII.

Decretum de iustificatione.

P R O O E M I V M.

VM hoc tempore, non sine multarum animarum iactura, & graui Ecclesiasticæ vnitate detrimento, et ronea quædam disseminata sit de iustificatione doctrina: ad laudem, & gloriam omnipotentis Dei, Ecclesiæ tranquillitatem, & animarum salutem, sacrosancta cœcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsentibus in ea nomine Sanctissimi in Christo Patris, & Domini nostri, Domini Pauli, diuina prouidentia Pap. III. Reuerendiss. Dominis, Dominis Ioan. Mariæ Episcopo Prænestino, de Monte, & Marcello tit. S. Crucis in Hierusalem presbytero, S. Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, & Apostolicis de latere Legatis, exponere intedit omnibus Christi fidelibus, veram sanamq. doctrinam ipsius iustificationis, quam Solius iustitiæ Christus Iesus, & fidei nostræ auctor, & consummator, docuit.

Apostoli tradiderunt, & Catholica Ecclesia, Spiritu sancto suggerente, perpetuo retinuit; districtius inhibendo, ne deinceps audeat quisquam aliter credere, prædicare, aut docere, quam præsentis decreto statuitur, ac declaratur.

CAPVT I.

De natura & legis ad iustificandos homines imbecillitate.

PRIMUM declarat sancta Synodus, ad iustificationis doctrinam probè & sincerè intelligendam, oportere, vt vnusquisque agnoscat, & fateatur, quod a cum omnes homines in præuacatione *a* *Ada* innocentiam perdidissent; *b* facti immundi, & vt Apostolus inquit *c*, natura filij iræ, quemadmodum in decreto de peccato originali expoluit, vsque ad eò serui erant peccati, & sub *d* potestate Diaboli ac mortis, vt non modo gentes per vim naturæ, sed ne Iudæi quidem per ipsam etiam litteram legis Moyse, inde liberari, aut surgere possent; tamen in eis liberum arbitrium minimè extinctum esset, e viribus licet attenuatum, & inclinatum.

a Cœlest. 1. ep. 1. c. 4.
b 2. Corin. 5.
c Rom. 7.
d Isa. 64.
e Eph. 2. 4.
f sup. Sess. 5. in princ.
g Rom. 8. & 3.
h Heb. 2.

i Concil. 7.
k Araus. c. 25.

REMISSIONES.

a *Ada* innocentiam perdidissent] Concordat Cœlest. Pap. I. epist. 1. cap. 4. & illud ad Rom. 5. vers. 12. In omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccauerunt, & illud 1. ad Corint. 15. vers. 22. In Adam omnes moriuntur, & illud Isa. 64. vers. 6. Facti sumus, &c.

CAPVT II.

De dispensatione, & mysterio aduentus Christi.

QVO factum est, vt cœlestis Pater, s. pater misericordiarum, & Deus totius consolationis; Christum Iesum, filium suum, & ante legem, & legis tempore multis sanctis Patribus declaratum, ac promissum, cum venit beata illa plenitudo *h* temporis, ad homines miserit, vt & Iudæos,

i 1. Cor. 1. c. 1.
j Gen. 1. 14.
k Gen. 1. 14.

Iudæos, qui sub lege erant, redimeret, & agentes, quæ non
 sectabantur iustitiam, iustitiam apprehenderent, atque om-
 nes adoptionem filiorum reciperent, hunc *b* proposuit
 Deus propitiorem per fidem in sanguine ipsius pro pec-
 catis nostris: non *c* solum autem pro nostris; sed etiam pro
 totius mundi.

a Rom. 9.
b Rom. 9. & 10.
c Coloss. 2.
 1. Tim. 2. &
 2. Tim. 1.
c multiplex.
 de pan. dist. 7.
 §. 1. 1627. 1. 2.

CAPVT III.

Qui per Christum iustificantur.

a **V**erum, etsi ille pro omnibus mortuus *d* est, non om-
 nes tamen mortis eius beneficium recipiunt, sed ij-
 dumtaxat, quibus meritum passionis eius communicatur.
 Nam, sicut reuera homines, *e* nisi ex semine Adæ propaga-
 ti nascerentur, non nascerentur iniusti, cum ea propaga-
 tione, per ipsum dum concipiuntur, propriam iniustitiam
 contrahant: ita, nisi in Christo renascerentur, numquam
 iustificarentur, cum ea renascentia per meritum passionis
 eius, gratia qua iusti fiunt, illis tribuatur. Pro hoc benefi-
 cio Apostolus gratias nos *f* semper agere hortatur Patri,
 qui dignos nos fecit in partem sortis Sanctorum in lymi-
 ne, & eripuit de potestate tenebrarum, transfuditque in re-
 gnum filij dilectionis suæ; in quo habemus redemptionem,
 & remissionem peccatorum.

d 2. Cor. 5.
e *Abusio ad*
verba Aug.
epist. 87. Om-
nes qui rena-
scuntur in iu-
sificatione,
&c. quæ ali-
bi crebrò in-
culcat in-
can. 1.
 & Coloss.

REMISSIONES.

a Vide Sayr. de Sacram. in genere lib. 2. cap. 2. quæst. 9. artic. 3. vers.
 Tertio.

CAPVT IV.

Insinuatur descriptio iustificationis impij, & modus eius in
statu gratiæ.

a **Q**uibus verbis iustificationis impij descriptio insi-
 nuatur, ut sit translatio ab eo statu, in quo homo
 nascitur *g* filius primi Adæ, in statum gratiæ, & adoptio-
 nis filiorum Dei per secundum Adam *h* IESUM Christum,
 saluatorem nostrum, quæ quidem translatio post Euan-
 gelium

g Gal. 4.
Tit. 1.

a Ioan. r. c. f. huius, & c. non dubita. de consec. dist. 4.

gelium promulgatum, *β sine lauacro regenerationis, γ aut eius voto fieri non potest, sicut scriptum est: α Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu S. non potest introire in regnum Dei.*

R E M I S S I O N E S.

α Vide Sayr. de Sacram. in genere li. 2. cap. 2. qu. 9. ar. 3. in fin. P. Ægid. de Conink. de Sacramentis, & censuris tom. 1. q. 68. à nu. 23. Gabr. Vasquez in 3. par. D. Thom. tom. 2. disp. 151. nu. 18. & disp. 158. nu. 27.

β Sine lauacro.] Vide Sot. in 4. dist. 5. qu. 1. art. 2. col. 5. D. Thom. p. 3. q. 68. ar. 2. Veg. in Conc. Trid. li. 9. c. 4. fol. 220.

γ Aut eius voto.] Vide Pat. Ægid. dist. tom. 1. q. 62. nu. 66.

C A P V T V.

De necessitate preparationis ad iustificationem in adultis, & vnde fit.

α Declarat præterea, ipsius iustificationis exordium in adultis à Dei per Christum letum præueniente gratia sumendum esse: hoc est, ab eius vocatione, qua nullis eorum existentibus meritis vocantur; vt, qui per peccata à Deo auersi erant, per eius excitantem atque adiuuantem gratiam ad conuertendum se ad suam ipsorum iustificationem, eidem gratiæ liberè assentiendo & cooperando, disponantur; *β* ita vt, tangente Deo cor hominis per Spiritus S. illuminationem, neq; homo ipse nihil omnino agat, inspirationem illam recipiens, quippe qui eillam & abijcere potest, neque tamen sine gratia Dei mouere se ad iustitiam coram illo libera sua voluntate possit. Vnde in Sacris litteris, cum dicitur *d: β Conuertimini ad me, & ego conuertar ad vos: libertatis nostre admonemur. Cum respondemus: γ Conuerte nos Domine ad te, & conuertemur: Dei nos gratia præueniri confitemur.*

β Infr. can. 1.

α Prosp. li. 2. de voca. gentium c. 21. & 29.

d Zab. 1. a. Joel 2. c. conuertimini, de pen. dist. 1. Thren. 5. d. Hiero. in ps. 137. c. 31. c.

R E M I S S I O N E S.

α Vide Sot. in 4. dist. 4. q. 2. art. 5. col. 10. Nau. in man. ca. 2. nu. 39. Balduin. Iunium super opera controuerf. Bellarm. p. 2. l. 5. c. 3. vers.

vers. Quæst. 2. P. Agid. de Sacramentis, & censur. to. 2. disp. 2. dub. 4. nu. 34.

β *Conuertimini ad me*] Concordat text. in cap. conuertimini, de pœn. dist. 1. & illud Zach. 1. vers. 3. *Conuertimini ad me, ait Dominus exercituum, & conuertar ad vos, & illud Ioel 2. vers. 12. Conuertimini ad me in toto corde vestro.*

γ *Conuertite nos Domine ad te.*] Concordat illud Ierem. 31. vers. 18. *Conuerte me, & conuertar; & illud eiusdem Ierem. in orat. vers. 21. Conuertite nos Domine ad te, & conuertemur.*

CAPVT VI.

Modus preparationis.

Disponuntur autem ad ipsam iustitiam, dum exci-
tati diuina gratia & adiuti, a fidem ex auditu con-
cipientes, liberè mouentur in Deum, credentes vera esse,
quæ diuinitus reuelata & promissa sunt; atq; illud in pri-
mis, à Deo iustificari impium per gratiã eius, per b redem-
ptionem quæ est in Christo Iesu; & dum peccatores se esse
intelligentes, à diuinã iustitiã timore, quo vtiliter con-
cutiuntur, ad considerandam Dei misericordiam se con-
uertendo, in spem eriguntur, fidentes Deum sibi propter
Christum propitium fore; illumq; tamquam omnis iusti-
tiã fontem diligere incipiunt; β ac propterea mouetur e ad-
uersus peccata per odium aliquod & detestationem, hoc
est, per eam pœnitentiã, quam γ ante Baptismum agi oportet:
deniq; dum proponunt suscipere Baptismũ, inchoare
nouam vitam, & seruare diuina mandata. De hac disposi-
tione scriptum est: δ Accedentem ad Deum oportet cre-
dere quia est, & quod inquirẽtibus se remunerato sit. Et,
ε Confide fili, remittuntur tibi peccata tua. Et, f Timor
Domini expellit peccatum. Et, g Pœnitentiã agere, & bap-
tizetur vnusquisque vestrum in nomine Iesu Christi, in
remissionem peccatorum vestrorum, & accipietis donum
Spiritus sancti. Et, h ¶ Eunt ergo docere omnes gentes, bap-
tizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, do-
centes eos seruare, quæcumque mandauì vobis. Denique,
i Præparate corda vestra Domino.

C 4

REMIS-

REMISSIONES.

Vide Balduin. Iunium super opera controuers. Bellarm. p. 2. l. 5. cap. 3. vers. quæst. Pat. Ægid. de Sacram. & censuris, tom. 2. disp. 2. dub. 6. n. 56.

β *Ac propterea.*] Vide Nau. in manu. c. 1. nu. 38.

γ *Ante baptismum.*] Vide Nau. in c. vlt. de pœn. dist. 7. num. 10. Par. Henriq. in sum. lib. 1. num. 5. Par. Soar. disput. 7. sect. 4. §. occurrebat. P. Ægid. q. 62. art. 1. dub. 2. n. 31. cum seqq.

δ *Vnde in ipsa iustificatione, &c.*] Vide Gabr. Vasqu. in 3. p. D. Thomæ tom. 2. q. 19. disp. 158. n. 50.

ε *Et pœnitentiam agite.*] Concordat text. in cap. agunt, & cap. propriè, de consecr. dist. 4. & illud Actor. 2. vers. 38.

ζ *Euntes ergo docete omnes gentes.*] Concordat illud Marth. vltim. vers. 19. & illud Marc. vlt. vers. 15. & c. 1. c. si qua, cap. propriè, de consecr. dist. 4.

CAPVT VII.

Quid sit iustificatio impij, & qua eius causa.

Hanc dispositionem seu præparationem iustificatio ipsa consequitur; quæ non est sola peccatorum remissio, sed & sanctificatio & renouatio interioris hominis per voluntariam susceptionem gratiæ & donorum. vnde homo ex iniusto fit iustus, & ex inimico amicus, vt sit *a* hæres secundum spem vitæ æternæ. Huius iustificationis causæ sunt, finalis quidem, gloria Dei & Christi, ac vita æterna: efficiens verò, misericors Deus, qui gratuito *b* abluit & *c* sanctificat, signans & vngens *d* Spiritu promissionis sancto; qui est pignus hereditatis nostræ: meritoria autem, dilectissimus Vnigenitus suus, Dominus noster Iesus Christus: qui, cum *e* essemus inimici, propter nimiam caritatem, qua dilexit nos, sua sanctissima passione in ligno crucis nobis *f* iustificationem meruit, & pro nobis Deo Patri satisfecit. instrumentalis item, Sacramentum Baptismi; quod *g* est Sacramentum fidei, sine qua nulli vnquam contigit iustificatio: demum vnica formalis causa est iustitia Dei, non qua ipse iustus est, sed qua nos iustos facit, qua videlicet ab eo donati, renouamur spiritu
mentis

a Tit. 3.

b 1. Cor. 6.

c Tit. 3.

d Eph. 1.

*e Eph. 1. d.
Rom. 5.*

*f Eph. 2. 2.
Rom. 4. d.*

*g c. nihil est,
de consec.
dist. 4.*

mentis nostræ; & non modò reputamur, sed verè iusti nominamur, & sumus iustitiam in nobis recipientes, vniuersisque suam secundùm mensuram, quam a Spiritu Sancto participat singulis prout vult, & secundum propriam cuiusque dispositionem & cooperationem. a 1. Cor. 12. Ephes. 4. *β* quamquam enim nemo possit esse iustus, nisi cui merita passionis Domini nostri Iesu Christi communicantur: id tamen in hac impij iustificatione fit, dum eiusdem sanctissimæ passionis merito per Spiritum sanctum caritas Dei diffunditur in cordibus eorum qui iustificantur, c Rom. 3. atque ipsis inhæret. *γ* vnde in ipsa iustificatione cum remissione peccatorum hæc omnia simul infusa accipit homo per Iesum Christum, cui inseritur, fidem, spem, & caritatem. d infr. c. 10. *d* nam fides, nisi ad eam spes accedat & caritas, neque vnit perfectè cum Christo, neque corporis eius viuum membrum efficit. qua ratione verissimè dicitur, e Luc. 2. in fin. *e* Fidem sine operibus mortuam & otiosam esse. Et, In *f* Christo Iesu neque circumcisionem aliquid valere, neque præputium; sed fidem, quæ per caritatem operatur. Hanc fidem ante Baptismi Sacramentum ex Apostolorum traditione Catechumeni ab Ecclesia petunt, cum petunt fidem, vitam æternam præstantem; quam sine spe & caritate fides præstare non potest. vnde & statim verbum Christi audiunt: g Matth. 19. *g* Si vis ad vitam ingredi, serua mandata. Itaque veram & Christianam iustitiam accipientes, eam h Lu. 11. c. quo modo renouari. de pænit. dist. 2. *h* ceu primam stolam, pro illa quam Adam sua inobedientia sibi & nobis perdidit, per Christum Iesum illis donatam, candidam & immaculatam iubentur statim renati conseruare, vt eam perferant ante tribunal Domini nostri Iesu Christi, & habeant vitam æternam.

REMISSIONES.

* Vide Nauar. in man. cap. 11. num. 13. ad finem. P. Aegi. de Coniung. de Sacramentis, & censuris, tom. 1. q. 62. art. 4. dub. vnic. num. 128. & q. 69. num. 8. & tom. 2. disp. 2. dub. 2. nu. 17. & dub. 10. num.

20. num. 84. cum seqq. Fr. Ioan. de la Cruz de statu Relig. lib. 2. cap. 2.
dub. 3. concl. 1. reg. 1.

β *Quoniam enim nemo possit esse iustus, &c.*] Vide Vasquez in 3. p.
D. Thomæ tom. 2. disp. 231. num. 37.

γ *Vnde in ipsa, &c.*] Vide Pat. Azori. instit. moral. lib. 9. cap. 3.
quæst. 3.

CAPVT VIII.

*Quomodo intelligatur, impium per fidem, & gratis
iustificari.*

a *Rom. 3.*

CVM verò Apostolus a dicit, iustificari hominem per
fidem, & gratis; ea verba in eo sensu intelligenda
sunt, quem perpetuus Ecclesiæ Catholicæ consensus te-
nuit, & expressit; vt scilicet per fidem idè iustificari dica-
mur, quia fides est humanæ salutis initium, fundamen-
tum, & radix omnis iustificationis: b sine qua impossi-
bile est placere Deo, & ad filiorum eius consortium per-
uenire: gratis autem iustificari idè dicamur; quia nihil
eorum quæ iustificationem præcedunt, siue fides, siue o-
pera, ipsam iustificationis gratiam promeretur; si c enim
gratia est, iam non ex operibus; alioquin, vt idem Apосто-
lus inquit, gratia iam non est gratia.

b *Hebr. 11.
infr. Can. 9.*c *Rom. 11.
Ephes. 2.
Tit. 1.*

CAPVT IX.

Contra inanem hæreticorum fiduciam.

Tit 3.

QVAMVIS autem necessarium sit credere, neque
remitti, neque remissa vñquam fuisse peccata, nisi
gratis diuina misericordia propter Christum: nemini ta-
men fiduciam d & certitudinem remissionis peccatorum
suorum iactanti, & in ea sola quiescenti, peccata dimitti
vel dimissa esse, dicendum est; cùm apud hæreticos &
schismaticos possit esse, imò nostra tempestate sit, & ma-
gna contra Ecclesiam Catholicam contentione prædi-
cetur vana hæc & ab omni pietate remota fiducia. Sed
neque illud asserendum est, oportere eos, qui verè iusti-
ficati

d *infr. Can.
22. & 13.*

ficati sunt, absque vlla omnino dubitatione apud semet-
 ipsos statuere, se esse iustificatos, neminemque à peccatis
 absolui ac iustificari, nisi eum, *a* qui certò credat se abso- *a* *infr. Can.*
 lutum & iustificatum esse; atque hac solà fide absolutio- *14*
 nem & iustificationem perfici: quasi qui hoc non credit,
 de Dei promissis, deque mortis & resurrectionis Christi
 efficacia dubitet. Nam sicut nemo pius de Dei misericor-
 dia, de Christi merito, deque Sacramentorum virtute &
 efficacia dubitare debet: sic quilibet, dum seipsum suam-
 que propriam infirmitatem & indispositionem respicit,
 de sua gratia formidare & timere potest; cùm nullus scire
 valeat certitudine fidei, cui non potest subesse fallum, se
 gratiam Dei esse consecutum.

CAPVT X.

De accepta iustificationis incremento.

SIc ergo iustificati, & amici Dei ac domestici facti,
b euntes de virtute in virtutem, renouantur, vt *A* *b* *Psal. 13. c.*
 postolus inquit, de die in diem: hoc est, mortificando *infra Can. 14*
 membra carnis suæ, & *c* exhibendo ea arma iustitiæ in *2. Cor. 4. infr.*
 sanctificationem, per obseruationem mandatorum Dei, *Coloss. 3.*
 & Ecclesiæ, & *in ipsa iustitia* per Christi gratiam accepta, *c* *Rom. 6. d.*
 cooperante fide bonis operibus, crescunt, atque magis
 iustificantur, sicut scriptum est: *d* Qui iustus est, iu- *d* *Apoc. 19.*
 stificetur adhuc. Et iterum: *e* Ne verearis vsque ad *e* *Eccles. 1. 6.*
 mortem iustificari. Et rursus: *f* Videtis quoniam ex *f* *1. 1. d.*
 operibus iustificatur homo, & non ex fide tantùm. Hoc
 verò iustitiæ incrementum petit sancta Ecclesia, cùm
 orat: Da nobis Domine fidei, spei, & caritatis augmen-
 tum.

REMISSIONES.

* *In ipsa iustitia.*] Vide Sayr. in clauis regia, lib. 3. cap. 4. & P. Azor.
 inst. moral. p. 1. lib. 4. c. 34. 501. 352.

CAPVT

CAPVT XI.

De obseruatione mandatorum, deq; illius necessitate, & possibilitate.

NEMO autem, quantumuis iustificatus, liberū se esse ab obseruatione mandatorum putare debet: nemo temeraria illa, & à Patribus sub anathemate prohibita voce vti, Dei præcepta homini iustificato ad obseruandum esse impossibilia. nam *a* Deus *b* impossibilia non *c* iubet, sed *d* iubendo monet, & facere quod possis, & petere quod non possis; & adiuuat, vt possis. *e* Cuius mandata graua non sunt, cuius f iugum suaue est, & onus leue. qui enim sunt filij Dei, Christum diligunt: qui *g* autem diligunt eum, vt ipsemet testatur, seruant sermones eius, quod vtiq; cum diuino auxilio præstare possunt. Licet enim in hac mortali vita quantumuis sancti & iusti in leuia saltem & quotidiana, quæ etiam venialia dicuntur, peccata quandoq; cadant, non propterea delinunt esse iusti *h*: nam *i* iustorum illa vox est & humilis, & verax: Dimitte nobis debita nostra. quo fit, vt iusti ipsi cò magis se obligatos ad ambulandum in via iustitiæ sentire debeant, quò liberati iam à peccato, *k* serui autem facti Deo, *l* sobriè, iuste, & piè viuentes proficere possint per Christum Iesum: per quem *m* accessum habuerunt in gratiam istam. *n* Deus namq; *o* sua gratia semel iustificatos non deserit, nisi ab eis prius deseratur. itaq; nemo sibi in sola fide blandiri debet, putans fide sola se hæredem esse constitutum, hæreditatemq; consecuturum, etiam si Christo non *p* compatiatur, vt & conglorificetur. nam & Christus ipse, vt inquit Apostolus, *q* cùm esset filius Dei, didicit exiis, quæ passus est, obedientiam; & consummatus, factus est omnibus, obtemperantibus sibi, causa salutis æternæ. Propterea Apostolus ipse monet, iustificatos, dicens: Nescitis, quòd ij, qui *r* in stadio currunt, omnes quidem currunt, sed vnus accipit brauium; sic currite vt com-

pre-

a Ex Aug. 1.
43. l. De nat.
& gratia.
b 1. Ioan. 7.
infr. can. 18.
c Araf. 2. c.
25.
d Vide Hieron. in Epist.
ad Cresiphon.
1. Ioan. 5.
e Matth. 23.
Ioan. 11.
f Ioan. 14.
Conc. Afric.
canon. c. 91.
32. & 33.
g Conc. Mil.
leuit. cap. 7.
8. & 9.
h Matth. 6.
Luc. 11. o. v.
num. 25. dist.
c. ad huc & c.
de quotidiana
nu. de pan.
dist. 1.
i Rom. 6.
k Tit. 2.
l infr. can.
70.
m Rom. 5.
n Aug. lib.
De nat. &
gratia. c. 26.
& Prof.
Sent. 7. ad c.
Gallorum, &
respon. ad 7.
obict. Vincen.
o Rom. 8.
p Phil. 2.
q Hebr. 5.
r 1. Cor. 9.

prehendatis. *a* Ego igitur sic curro, non quasi in incertum: sic pugno, non quasi aërem verberans: sed castigo corpus meum, & in seruitutem redigo; ne fortè, cum alijs prædicauerim, ipse reprobus efficiar. Item princeps Apostolorum Petrus: *b* Satagite, vt per bona opera certam vestram vocationem & electionem faciatis. hæc enim facientes, non peccabitis aliquando. *c* Vnde constat, eos orthodoxæ religionis doctrinæ aduersari, qui dicunt, iustum in omni bono opere saltem venialiter peccare, aut, quod intolerabilius est, pœnas æternas mereri: atque etiam eos, qui statuunt in omnibus operibus iustos peccare, sine illis suam ipsorum locordiam excitando, & sese ad currendum in stadio cohortando, cum hoc, vt in primis glorificetur Deus, mercedem quoque intuentur æternam: *d* cum scriptum sit: Inclinaui cor meum ad facien-
2. Cor. 5.
b. Pet. 1.
c. infr. Can. 15
d. infr. Can. 31. Psal. 118.
e. Heb. 11.

CAPVT XII.

Prædestinationis temerariam præsumptionem cauendam esse.

NEMO quoque, quamdiu in hac mortalitate viuatur, de arcano diuinæ prædestinationis mysterio vsque adeò præsumere debet, vt certò statuatur se omnino esse in numero prædestinatorum; quasi verum esset, quòd iustificatus aut amplius peccare non possit, aut, si peccauerit, certam sibi respicientiam promittere debeat. nam, nisi ex speciali reuelatione, sciri non potest, quos Deus sibi elegerit.

CAPVT XIII.

De perseverantia munere.

SIMILITER de perseverantiæ munere, de quo scriptum est: *g* Qui perseverauerit vsque in finem, hic sal-

g. Matth. 24. c. sug- gestum. 7. q. 1. c. non reuertebantur de pan. dist. 2. infr. Can. 16. 22. Ez. 44. 3.

a *Rom. 14.*
 p. *11. 7.*
 v. *Cor. 10.*
 b *Phil. 1. & 2.*
 c *1 Cor. 10.*
 d *Phil. 2.*
 e *1. Pet. 1. a.*
 f *Rom. 1.*

Cilius erit: quod quidem aliunde haberi non potest, nisi ab eo, qui potens est eum, a qui stat, statuere ut perseveranter stet, & eum, qui cadit, restituere: nemo sibi certi aliquid absoluta certitudine polliceatur: tamen in Dei auxilio firmissimam spem collocare & reponere omnes debent. Deus enim, nisi ipsi illius gratiæ defuerint, sicut b cæpit opus bonum, ita perficiet, operans velle & perficere. Veruntamen qui se c existimant stare, videant ne cadant; & cum d timore ac tremore salutem suam operentur in laboribus, in vigilijs, in eleemosynis, in orationibus & oblationibus, in ieiunijs & castitate. Formidare enim debent, scientes e quod in spem gloriæ, & nondum in gloriam renati sunt de pugna, quæ superest cum carne, cum mundo, cum Diabolo: in qua victores esse non possunt, nisi cum Dei gratia Apostolo obtemperent, dicenti: f Debitores sumus non carni, ut secundum carnem viuamus. si enim secundum carnem vixeritis; moriemini: si autem spiritu facta carnis mortificaueritis, viuetis.

REMISSIONES.

g *Isra. Can.*
 13. & 29.
 h *Hieron. 10.*
 mo 1 in *Epist.*
 ad *Diemir.*
 que in *ipit.*
 Inter *omnes*
 for *an ex*
Terrul. lib.
de panis.
 c. *secunda*
post naufragium
de pan.
dist. 1.
 i *Ioan. 20.*
Mat. 16. c. ut
colisit uer-
eur. 10. dist.
 e. *ut euiden-*
ter 1. 7. 1. c.
sum in fr. Sess.
14. de pan. c.
 3. 3. & 4.

Vide P. Aegid. de Conink de Sacram. & censuris tom. 2. disp. 2. num. 154.

CAPVT XIV.

De lapsis, & eorum reparatione.

QVI verò ab accepta g iustificationis gratia per peccatum exciderunt, rursus iustificari poterunt, cum, excitante Deo per Pœnitentiæ Sacramentum, merito Christi amissam gratiam recuperare procurauerint. Hic enim iustificationis modus est lapsis reparatio: quam secundam post naufragium deperditæ gratiæ tabulam sancti b Patres aptè nuncuparunt. Etenim pro ijs, qui post Baptismum in peccata labuntur, Christus Iesus Sacramentum instituit Pœnitentiæ, cum dixit: i Accipite Spiritum sanctum: quorum remisieritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt. Vnde docendum est,

est, Christiani hominis penitentiam post lapsum multo
 aliam esse à baptismali; eaque contineri non modò cessa-
 tionem à peccatis, & eorum detestationem, a aut cor con-
 tritum & humiliatum; verùm etiam eorundem sacra-
 mentalem Confessionem saltem in voto, & suo tempore
 faciendam, & sacerdotalem Absolutionem; itemque Sa-
 tisfactionem per ieiunia, eleemosynas, orationes, & alia pia
 spiritualis vitæ exercitia; non quidem pro pena æterna,
 qua vel Sacramento, vel Sacramenti voto vnà cum culpa
 remittitur; *β sed pro pena temporali;* quæ, vt Sacræ literæ
 docent, non tota temper, vt in *b* Baptismo fit, dimittitur
 illis, qui gratiæ Dei quam *c* acceperunt, ingrati Spiritum
 sanctum contristauerunt, & *d* templum *e* Dei violari non
 sunt veriti. De qua penitentia scriptum est: Memor esto
 vnde excideris: age penitentiam, & prima opera fac. Et
 iterum: *f* Quæ secundum Deum tristitia est, penitentiam
 in salutem stabilem operatur. Et rursus: *g* Penitentiam
 agite, & facite fructus dignos penitentia.

a Psal. 50. *e*
 sacrificium.
de pen. dist. 4.

b Ita & Flo-
 rent. Concilio
 in decretis
 Eugenij
 & Ephes. 4. *g*
d 1. Cor. 3.
 & Apoc. 2. *c*.
 quia sancti-
 tas, *so* dist. 4.
c. miror. de
 pen. dist. 1.
f 2. Cor. 7.
g Mar. 3. & 4.
 Luc. 1.

REMISSIONES.

*V*ide Sayr. de Sacram. in genere, lib. 2. cap. 2. q. 8. art. 3. vers. Quo
 supposito.

β *Sed pro pena temporali. &c.*] Vide Fr. Emman. in explic. Bullæ
 Cruciatæ, fundam. 1. fol. 1. P. Aegid. de Sacram. tom. 2. disp. 4. n. 23.

CAPVT XV.

*Quolibet mortali peccato amitti gratiam, sed
 non fidem.*

ADVERSUS etiam hominum quorundam callida
 ingenia, qui *b* per dulces sermones & benedictio-
 nes seducunt corda innocentium, asserendum est, non
 modò infidelitate, per quam & ipsa fides amittitur, sed
 etiam quocumque alio mortali peccato, quamuis non
 amittatur fides, acceptam iustificationis gratiam amitti;
 quia legis doctrinam defendendo: *i* quæ à regno Dei non
 solùm

h instr. Casi
 27.

Rom. 16.

1. Tim. 1.

21. Cor. 6.

solum infideles excludit, sed *a* & fideles quoque fornicarios, adulteros, molles, masculorum concubitores, fures, auaros, ebriosos, maledicos, rapaces, ceterosque omnes, qui lethalia committunt peccata; à quibus cum diuinæ gratiæ adiumento abstinere possunt, & pro quibus Christi gratia separantur.

CAPVT XVI.

De fructu iustificationis, hoc est, de merito bonorum operum, deq; ipsius meriti ratione.

HAc igitur ratione iustificatis hominibus, siue acceptam gratiam perpetuò conseruauerint, siue amissam recuperauerint, proponenda sunt Apostoli verba:

11. Cor. 15.

c. Heb. 6. c.

non est tam

iniustus, de

pen. dist. 2.

d. Heb. 10. in

fin. infr. c. 26.

b Abundate in omni opere bono, scientes quòd labor vester non est inanis in Domino. *c* non enim iniustus est Deus, vt obliuiscatur operis vestri, & dilectionis, quam ostendistis in nomine ipsius. Et, Nolite dimittere confidentiam vestram, quæ magnam habet remunerationem. Atque ideò benè operantibus vsque in finem, & in Deo sperantibus proponenda est vita æterna, & tamquam gratia filijs Dei per Christum Iesum misericorditer promissa, & tamquam merces ex ipsius Dei promissione bonis ipsorum operibus & meritis fideliter reddenda. Hæc est enim illa corona & iustitiæ, quam post

1. Tim. 4.

suam certamen & cursum repositam sibi esse aiebat Apostolus, à iusto iudice sibi reddendam: non solum autem sibi, sed & omnibus qui diligunt aduentum eius. Cum enim ille ipse Christus Iesus tanquam caput in membra, & tamquam vitis in palmites, in ipsos iustificatos iugiter virtutem influat, quæ virtus bona eorum opera semper antecedit, & comitatur, & subsequitur, & sine qua nullo pacto Deo grata, & meritoria esse possent; nihil ipsis iustificatis amplius deesse credendum est, quominus plenè illis quidem operibus, quæ in Deo sunt facta, diuinæ legi pro huius vitæ statu satisfecisse, & vitam æternam suo etiam tempore, si tamén in gratia decesserint,

erint, consequendam, verè promeruisse censeantur: cum
 Christus Saluator noster dicat: *a* Si quis biberit ex aqua
 quam ego dabo ei, nō sitiet in æternum, sed fiet in eo fons ^{a. Ier. 4.}
 aquæ salientis in vitam æternam. Ita neq; propria nostra
 iustitia, tamquam ex nobis propria statuitur: neque igno-
 ratur aut repudiatur iustitia Dei. Quæ enim iustitia nostra
 dicitur, quia per eam nobis in hærentem iustificamur: illa
 eadē Dei est, quia à Deo nobis infunditur per Christi me-
 ritum. Neq; verò illud omittendum est, quòd licet bonis
 operibus in Sacris literis vsque aded tribuatur, vt etiam <sup>b. Matt. 23. in
 f. & Matt. 9.
 circa 6.</sup>
 qui vni ex minimis suis potum aquæ frigidæ dederit, pro-
 mittat Christus eum non esse sua mercede cariturum: &
 Apostolus *e* testetur, id quod in præsentī est momenta-
 neum, & leue tribulationis nostræ, supra modum in subli-
 mitate æternæ gloriæ pondus operari in nobis: absit tam-
 en, vt Christianus homo in se ipso vel confidat, *d* vel
 gloriatur, & non in Domino; cuius tanta est erga omnes
 homines bonitas, vt *e* eorum velit esse merita, quæ sunt
 ipsius dona. *f* Et quia in multis offendimus omnes; vnus-
 quisque sicut misericordiam & bonitatem, ita seueritatem
 & iudicium ante oculos habere debet, neque se ipsum ali-
 quis, *g* etiam si nihil sibi conscius fuerit, iudicare: quo-
 niam omnis hominū vita non humano iudicio examinā-
 da & iudicanda est, sed Dei: *h* qui illuminabit abscondi-
 ta tenebrarum, & manifestabit consilia cordium: & tunc
 laus erit vnicuique à Deo, qui, vt scriptum est, *i* reddet v-
 nicuique secundum opera sua. <sup>i. Matth. 16.
 Rem. 8.</sup>

Post hanc Catholicam de iustificatione doctrinam, quā
 nisi quisque fideliter firmiterque receperit, iustificari non
 poterit; placuit sanctæ Synodo hos Canones subiungere,
 vt omnes sciant, non solum quid tenere & sequi, sed et-
 iam quid vitare & fugere debeant.

REMISSIONES.

V Ide P. Vasquez in 3. p. D. Thomæ, tom. 2. q. 152. n. 20. P. Egid. de
 Sacram & censuris, tom. 2. disp. 2. dub. 20. nu. 160. 160. cum seqq.
 & disp. 4. num. 15.

D

DE IV-

DE IUSTIFICATIONE.

a *supr. a. 2. & 3. Rom. 3. 1. Cor. 15.* *a* Si quis dixerit, *a* hominem suis operibus, quæ vel per humanæ naturæ, vel per legis doctrinam fiant, absq; diuina per Iesum Christum gratia posse iustificari coram Deo; anathema sit.

REMISSIONES.

a Vide Sot. in 4. dist. 14. q. 2. art. 5. n. 3. Nau. in man. prelud. 3. num. 10. cum seqq.

CANON II.

b *Conc. Milanensium cap. 5. Conc. Afric. c. 30. & c. ult. de non sec. dist. 4.* Si quis dixerit, ad hoc solum diuinam gratiam per Christum Iesum dari, vt facilis homo *b* iuste viuere, ac vitam æternam promereri possit; quasi per liberum arbitrium sine gratia vtrumque, sed ægre tamen & difficulter possit; anathema sit.

CANON III.

c *Conc. A. Paris. 2. c. 6. supr. a. 5. Rom. 5.* Si quis dixerit, sine præueniente *c* Spiritus sancti inspiratione, atque eius adiutorio, hominem credere, sperare, diligere, aut pœnitere posse sicut oportet, vt ei iustificationis gratia conferatur; anathema sit.

REMISSIONES.

a Vide Veg. de Iustificat. q. 9. & 11. Castr. aduersus hæreses, verbo gratia, Nau. in man. cap. 27. num. 290. P. Aegid. de Sacram. & censur. tom. 2. disp. 2. dub. 4. num. 34.

CANON IV.

Si quis dixerit, liberum hominis arbitrium à Deo motum & excitatum nihil cooperari assentiendo Deo excitanti atque vocanti, quo ad obtinendam iustificationis gratiam se disponat ac præparet, neque posse dissentire, si velit, sed veluti inanime quoddam nihil omnino agere, mereque passiuè se habere; anathema sit.

CANON

CANON V.

Si quis liberum hominis a arbitrium post Adæ peccatum amissum & extinctum esse dixerit, aut rem esse de solo titulo, imò titulum sine re, figmentum deniq; a latana inuectum in Ecclesiam; anathema sit.

a Vide Aug. lib. 1. contra 2. Epist. Pelag. c. 2.

CANON VI.

Si quis dixerit, non esse in potestate hominis, vias suas malas facere, sed mala opera ita, vt bona, Deum operari, non permittit solum, sed etiam proprie & per se, ad eò vt sit proprium eius opus non minus proditio Iudæ, quam vocatio Pauli; anathema sit.

b Vide Aug. lib. 2. contra 2. Epist. Pelag. & Prosper. Sentent. 1. 4. ad cap. Gal. lorum, & respon. ad 20. obiect. Vincent. Iou. 1. Conc. Africanum 2. circa finem.

REMISSIONES.

Vide Sor. in 4. dist. 15. q. 1. art. 1. colum. 3.

CANON VII.

Si quis dixerit, opera omnia, quæ ante iustificationem fiunt, quacumque ratione facta sint, verè esse peccata, vel odium Dei mereri, aut, quanto vehementius quis nititur in se disponere gratiam, tanto eum grauius peccare; anathema sit.

REMISSIONES.

Vide Nauar. in Comment. de Iubilæo, & indul. fol. 73. P. Azor. Inst. Moral. p. 1. lib. 8. c. 25. col. 826.

CANON VIII.

Si quis dixerit, gehennæ metum, per quem ad misericordiam Dei de peccatis dolendo confugimus, vel à peccando abstinemus, peccatum esse, aut peccatores peiores facere; anathema sit.

c Tsal. 17. Luc. 12. & Mar. 9. in fi.

REMISSIONES.

Vide P. Azor. d. c. 25. col. 826.

CANON IX.

Si quis dixerit, sola fide impium iustificari, ita vt intelligat nihil aliud requiri, quod ad iustificationis gratiam consequendam cooperetur, & nulla ex parte necesse esse eum suæ voluntatis motu præparari atque disponi; anathema sit.

d Sup. c. 1. & 2.

REMISSIONES.

• Vide P. Gabr. Vasqu. in 3. D. Thomæ, tom. 2. disp. 134. n. 36.

CANON X.

*a Sup. c. 7.
Gal. 2. & 5.
Eph. 1. & 4.* Si quis dixerit, homines a sine Christi iustitia, per quam nobis meruit, iustificari, aut per eam ipsam formaliter iustos esse; anathema sit.

CANON XI.

b Rom. 5. Si quis dixerit, homines iustificari vel sola imputatione iustitiæ Christi, vel sola peccatorum remissione, exclusâ gratiæ & charitate, quæ in cordibus eorum per Spiritum sanctum diffundatur, atque illis inhæreat; aut etiam gratiam, qua iustificamur, esse tantum fauorem Dei; anathema sit.

REMISSIONES.

• Vide Sot. in 4. dist. 14. q. 2. art. 5. col. 3. Nauar. in man. prelud. 5. n. 7. Sayr. de Sacram. in genere, lib. 2. c. 2. qu. 9. art. 3. vers. Quoad.

CANON XII.

c Sup. c. 9. Si quis dixerit, e fidem iustificantem nihil aliud esse quam fiduciam diuinæ misericordiæ, peccata remittentis propter Christum, vel eam fiduciam solam esse, qua iustificamur; anathema sit.

CANON XIII.

• Si quis dixerit, omni homini ad remissionem peccatorum assequendam necessarium esse, ut credat certo, & absque vlla hesitatione propriæ infirmitatis & indispositionis, peccata sibi esse remissa; anathema sit.

REMISSIONES.

• Vide Nau. in tract. de orat. cap. 22. num. 41.

CANON XIV.

d Sup. c. 9. Si quis dixerit, d hominem à peccatis absolui ac iustificari

ficari ex eo, quod se absolui ac iustificari certo credat; aut neminem verè esse iustificatum, nisi qui credat se esse iustificatum, & hac sola fide absolutionem & iustificationem perfici; anathema sit.

CANON XV.

Si quis dixerit, a hominem renatum, & iustificatum teneri ex fide ad credendum, se certo esse in numero prædestinatorum; anathema sit. a Aug. c. 19. lib. de corrup. & gratia, sup. c. 10.

REMISSIONES.

Prædestinatorum. Vide Nauar. in c. nouit. de iud. notab. 2. nu. 5.

CANON XVI.

Si quis magnum illud vsq; in finem perseverantię donum se certo habiturum, absoluta & infallibili certitudine dixerit, nisi hoc a speciali revelatione didicerit; anathema sit. b Aug. lib. de bono perfetu. c. 13 sup. c. 12. & 13 Gal. 3. Exech. 14.

REMISSIONES.

Ex speciali. Vide Nauar. in man. c. 1. n. 30. & c. 11. n. 7. & in tract. de orat. Miscel. 39. n. 150. ad fin.

CANON XVII.

Si quis iustificationis gratiam non nisi prædestinatis ad vitam contingere dixerit; reliquos verò omnes, qui vocantur, vocari quidem, sed gratiam non accipere, ut potè a diuina potestate prædestinatos ad malum; anathema sit. c Concil. Araus. 2. c. 25.

CANON XVIII.

Si quis dixerit, d Dei præcepta homini etiam iustificato, & sub gratia constituto, esse ad obseruandum impossibilia; anathema sit. d Supr. c. 11. i. Ioan. 5.

REMISSIONES.

Vide Castr. aduersus hæreses, verbo præceptum, Nauar. in man. cap. 11. ad finem, P. Egid. de Sacram. & censur. rom. 2. dispu. 2. dub. 19. num. 154.

C A N O N   X I X .

Si quis dixerit, nihil præceptum esse in Euangelio præter fidem, cætera esse indifferentia, neque præcepta, neque prohibita, sed libera; aut decem præcepta nihil pertinere ad Christianos; anathema sit.

C A N O N   X X .

¶ Simili error erat Be-gardorum à Concil. Vien-nensi damnatorum, sup. cap. 77.   Si quis hominem iustificatum, & *a* quantumlibet perfectum dixerit non teneri ad observantiam mandatorum Dei & Ecclesiæ, sed tantum ad credendum; quasi verò Euangelium sit nuda & absoluta promissio vitæ æternæ, sine conditione observationis mandatorum; anathema sit.

R E M I S S I O N E S .

a Vide Sayr. in clavi regia lib. 3. c. 4. P. Azor. instit. moral. p. 1. lib. 4. cap. 34. col. 352. P. Valer. Reginal. in praxi fori pœnit. lib. 13. c. 17. B. 167.

C A N O N   X X I .

Si quis dixerit, Christum Iesum à Deo hominibus datum fuisse ut redemptorem cui fidant, non etiam ut legislatorem cui obediant; anathema sit.

C A N O N   X X I I .

b *Sup. 15.*   Si quis dixerit, *b* iustificatum vel sine speciali auxilio Dei in accepta iustitia perseverare posse, vel cum eo non posse; anathema sit.

R E M I S S I O N E S .

a Vide P. Ægid. de Sacram. & censuris, tom. 1. q. 62. art. 2. nu. 105, & qu. 73. nu. 47. & 50.

C A N O N   X X I I I .

¶ Sup. c. 14.   Si quis hominem semel iustificatum dixerit *c* amplius peccare non posse, neque gratiam amittere, atque ideo eum, qui labitur & peccat, numquam verè fuisse iustificatum; aut contrà, posse in tota vita peccata omnia, etiam venialia, vitare, nisi ex speciali Dei privilegio, quemadmodum de B. Viig. tenet Ecclesia; anathema sit.

R E M I S -

REMISSIONES.

• Vide D. Thom. p. 3. q. 84. art. 16. & in 4. distinct. 4. q. 1. Sayr. in clau-
ui regia, lib. 6. cap. 3. num. 9.

CANON XXIV.

Si quis dixerit, *a* iustitiam acceptam non conseruari ^{a supra c. 27.}
atque etiam augeri coram Deo per bona opera; sed o-
pera ipsa fructus solummodò & signa esse iustificationis
adeptæ, non autem ipsius augendæ causam; anathema sit.

CANON XXV.

• Si quis in quolibet bono opere iustum *b* saltem ve- ^{b supra c. 11.}
nialiter peccare dixerit, aut, quod intolerabilius est, mor- ^{in fine.}
taliter, atque idèd pœnas æternas mereri; tantumq̃ue ob
id non damnari, quia Deus ea opera non imputet ad da-
mnationem; anathema sit.

REMISSIONES.

• Vide Nauar. in c. 1. 14. quest. 1. num. 20.

CANON XXVI.

Si quis dixerit, *c* iustos non debere pro bonis operi- ^{c supra c. 14.}
bus, quæ in Deo fuerint facta, expectare & sperare æter-
nam retributionem à Deo per eius misericordiam, & Iesu
Christi meritum, si benè agendo, & diuina mandata cu-
stodiendo vsque *d* in finem perseuerauerint; anathema ^{d Matth. 14.}
sit.

CANON XXVII.

• Si quis dixerit, *e* nullum esse mortale peccatum, nisi ^{e 1. Cor. 8.}
infidelitatis, aut nullo alio, quantumuis graui & enormi, ^{supra cap. 15.}
præterquàm infidelitatis peccato semel acceptam gratiam
amitti; anathema sit.

REMISSIONES.

• Vide P. Gabr. Vasquez in 3. p. D. Thom. tom. 2. disp. 156. num. 63.
in fine.

CANON XXVIII.

Si quis dixerit, amissa per peccatum gratia, simul & fidem semper amitti; aut fidem, quæ remanet, non esse veram fidem, licet non sit viua; aut eum, qui fidem sine caritate habet, non esse Christianum; anathema sit.

REMISSIONES.

Vide Cozar. in cap. alma. p. 7. in initio in princip.

CANON XXIX.

a supra c. 14. Si quis dixerit, a eum, qui post Baptismum lapsus est, non posse per Dei gratiam resurgere; aut posse quidem, sed sola fide amissam iustitiam recuperare siue sacramento Pœnitentiæ, prout sancta Romana & vniuersalis Ecclesia, à Christo Domino & eius Apostolis edocta, hucusque professæ est, seruauit & docuit; anathema sit.

CANON XXX.

b Sess. 14. c. 2. Si quis post acceptam iustificationis gratiam cuilibet peccatori pœnitentiæ culpam remitti, & reatum æternæ pœnæ deleri dixerit, b vt nullus remaneat reatus pœnæ temporalis exoluendæ vel in hoc sæculo, vel in futuro in c purgatorio, antequam ad regna cœlorum aditus patere possit; anathema sit.

c infra Sess. 15. in princip.

REMISSIONES.

Vide Reperit. Inquisit. verbo culpa cum addit. P. Ægid. de Sacram. & censur. tom. 2. disp. 11. num. 1. & num. 36.

CANON XXXI.

d supra c. 11. in fin.

Si quis dixerit, iustificatum peccare, d dum intuitu æternæ mercedis benè operatur; anathema sit.

REMISSIONES.

Vide Nauar. in Man. cap. 17. num. 209. Ludou. Bciam responsor. casuum conscient. p. 1. cap. 24. fol. 234. P. Sanch. in præcepta Decalogi, lib. 2. cap. 35. num. 3.

CANON

CANON XXXII.

Si quis dixerit, hominis iustificati bona opera ita esse dona Dei, ut non sint etiam bona ipsius iustificati merita; aut, ipsum iustificatum bonis operibus, quæ ab eo per Dei gratiam, & Iesu Christi meritum, cuius viuum membrum est, fiunt, non verè mereri augmentum gratiæ, vitam æternam, & ipsius vitæ æternæ, si tamen in gratia decesserit, consecutionem, atque etiam gloriæ augmentum; anathema sit.

REMISSIONES.

Vide Sayr. de Sacram. in genere li. 2. c. 2. q. 9. art. 3.

CANON XXXIII.

Si quis dixerit, per hanc doctrinam Catholicam de iustificatione, à sancta Synodo hoc præsentis decreto expressam, aliqua ex parte gloriæ Dei vel meritis Iesu Christi Domini nostri derogari, & non potius veritatem fidei nostræ, Dei deniq; ac Christi Iesu gloriam illustrari; anathema sit.

Decretum de reformatione.

CAPVT I.

Pralati non residentes minimè possunt suum ministerium implere: renouantur canones aliquando promulgati contra non residentes: modusq; datur contra Episcopos absentes à propria diœcesi per sex menses continuos.

EAdem sacrosancta Synodus, eisdem præsentibus Apostolicæ Sedis Legatis, ad restituendam collapsam admodum Ecclesiasticam disciplinam, deprauatosque in Clero & populo Christiano mores emendandos se accingere volens, ab ijs, qui maioribus ecclesijs præsunt, initium censuit esse sumendum. integritas enim præsentium, salus est subditorum. Confidens itaque per Domini

D 5

ac Dei

ac Dei nostri misericordiam, prouidamque ipsius Dei in tertis Vicarij solertiam, omnino futurum, vt ad ecclesiarum regimen, onus quippe Angelicis humeris formidandum, qui maximè digni fuerint, quorumque prior vita, ac omnis ætas, à puerilibus exordijs vsque ad perfectiores annos per disciplinæ stipendia Ecclesiasticæ laudabiliter acta, testimonium præbeat, secundum venerabiles beatorum *a* Patrum sanctiones assumantur: omnes Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, & Cathedralibus ecclesijs quibuscumque, quouis nomine ac titulo præfectos monet, ac monitos esse vult, vt *b* attendentes sibi, & vniuerso gregi, in quo Spiritus Sanctus posuit eos regere Ecclesiam Dei quam acquisiuit

a c. in sacerdotibus, &c. Episcop. 41. dist. c. si. 59. dist. c. inf. Sess. 24. de ref. c. 1. b. Ath. 20.

c. 2. Tim. 4. Ioan. 10. c. sit rector. 43. dist. 43. dist. c. aduersus 1. q. 1. c. nisi, de remone. d. Exech. 33. c. 34. Ath. 20.

c. Eph. 42. dist. c. 1. 13. q. 1. c. inf. Sess. 24. c. 1. in fi. de ref.

Et peruenit eiam multis seqq. 7. q. 1. de cler. non resid. per totum c. c. cum ex eo, de elect. in 6. * in iniuria.

sanguine suo, vigilent, sicut Apostolus præcipit, *c* in omnibus laborent, & ministerium suum impleant. Implere autem illud se nequaquam posse sciant, si greges sibi commissos mercenariorum more deserant, atque ouium suarum, quorum *d* sanguis de eorum est manibus à supremo iudice requirendus, custodiæ minimè incumbant: cum certissimum sit, *e* non admitti pastoris excusationem, si lupus oues comedit, & pastor nescit. Ac nihilominus, quia nonnulli, quod vehementer dolendum est, hoc tempore reperiuntur, qui propriæ etiam salutis immemores, terrenaque cælestibus, ac diuinis humana præferentes, in diuersis curijs vagantur, aut in negotiorum temporalium sollicitudine, ouili derelicto, atque ouium sibi commissarum cura neglecta, se detinent occupatos: placuit sacrosanctæ f Synodo *Ban-* *tiquos canones*, qui temporum atque hominum * iniuria penè in defuetudinem abierunt, aduersus non residentes promulgatos innouare; quemadmodum virtute præsentis decreti innouat, ac vltèrius, pro firmiori eorundem residentia, & reformandis in Ecclesia moribus, in hunc, qui sequitur, modum statuere atque sancire. *7* Si quis à Patriarchali, Primatiali, Metropolitana, seu Cathedrali ecclesia sibi quocumque titulo, causa, nomine seu iure commissa, quacumque ille dignitate, gradu, & præ-

& præminencia præfulgeat, legitimo impedimento, seu iustis *a* & rationabilibus *b* causis cessantibus, sex mensibus continuis extra suam dioccesim morando abfuerit: *c* quarta partis fructuum unius anni, fabricæ ecclesiæ, pauperibus loci per superiorem Ecclesiasticum applicandum, poenam ipso iure incurtat. Quod si per alios sex menses in huiusmodi absentia perseverauerit; aliam quartam partem fructuum similiter applicandam eo ipso amittat. Crescente verò contumacia, ut seueriori sacrorum canonum censuræ subijciatur, Metropolitanus suffraganeos Episcopos absentes, Metropolitanum verò absentem suffraganeus Episcopus antiquior residens, pena interdicti ingressus ecclesiæ eo ipso incurrenda infra tres menses per litteras seu nuncium Romano Pontifici denunciare teneatur: qui in ipsos absentes, prout cuiusq; maior aut minor contumacia exegerit, suæ supremæ Sedis auctoritate animaduertere, & Ecclesijs ipsis *d* & de Pasto-
*b*us *u*tilioribus prouidere poterit, sicut in Domino nouerit salubriter expedite.

a Vide Sess. 23. c. 1. de ref. ubi causa subindican- tur. *b* c. ex tua, de cler. non resid. quonia- m si. non ca- rest. *c* infr. Sess. 23 de ref. c. 1. & 2.

d c. ex parte de cl. nouita- tis.

R E M I S S I O N E S.

*V*ide P. Valeri. Reginal. in praxi fori poenitent. lib. 30. tract. 3. num. 58.

β Antiquos canones.] Videlicet cap. peruenit, cum multis sequentibus 7. q. 1. c. cum ex eo, de elect. li. 6.

γ Si quis à Patriarchali, &c.] Vide P. Azor. Institut. Moral. part. 2. lib. 7. cap. 6. col. 825. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 41. num. 9.

δ Quarta partis fructuum unius anni, &c.] Vide Fr. Emman. in addit. ad bullam Cruciatæ, par. 2. fol. mihi 215. verso.

ε De Pastoribus utilioribus.] Concordat text. in cap. ex tua, de clericis non residentib. cap. quoniam, §. porro, ut lite non contestat.

CAPVT II.

Nulli obtinenti beneficium quod requirit residentiam licet non reside-
re, nisi ob rationabilem causam ab Episcopo approban-
dam; deputandi nihilominus Vicarij ob cu-
ram animarum, &c.

Episopi inferiores, queuis beneficia Ecclesiastica 2 per-
sonalem residentiam de iure siue cōsuetudine exigen-
tia, 3 in titulum siue Commendam obtinentes, ab eorum Ordina-
rarijs, quemadmodum eis pro bono Ecclesiarum regimi-
ne, & diuini cultus augmento, 4 locorum & personarum
qualitate pensata, 5 expediens videbitur, opportunis iuris re-
medijs 6 residere cogantur: S nulliq; priuilegia, seu indulta per-
petua de non residendo, aut de fructibus in absentia perci-
piendis, a suffragentur. Indulgentijs verò & dispensatio-
nibus temporalibus, ex veris & 7 y rationalibus causis tan-
tum concessis, & coram Ordinario legitimè probandis, in
suo robore permanentis: quibus casibus nihilominus of-
ficium sit Episcoporum, tanquam in hac parte à Sede b A-
postolica delegatorum, prouidere, vt per deputationem
idoneorum vicariorum, & congruæ portiois fructuum
assignationem, cura animarum nullatenus negligatur:
nemini, quoad hoc, priuilegio seu exemptione quacum-
que suffragante.

a. s. de ref.
c. 6.

b. s. cum ex
ca. de elect. in
6 c. benefico
de reg. 20. lib.
et inf. Sess.
7. c. 3. & 7 de
ref.

DECLARATIONES.

De residentia Episcoporum amplè agitur Sess. 23. c. 1. de Reform.

1 *Episcopi inferiores*] De residentia Parochorum vide similiter vt
supra: nam circa residentiam attenditur ordinariè dispositio dict. c. 1.
Sess. 23. de Refor.

2 *Personalem residentiam*] Obtinens beneficium, licet ad sit titu-
lus alicuius Sancti, dummodo sit simplex, non tenetur in eo residere,
nec eum ad residentiam potest cogere Episcopus.

3 *In titulum siue commendam, &c.*] Quando Abbatia cura & con-
uentu caret, non est Abbas cogendus residere. Vide Sess. 23. c. 1. de Ref. 5.
& alia.

4 *Loco*

4. *Locorum & personarum qualitate pensata.*] Nulli tamen est adi-
ciendum onus extra fundationem beneficij aut consuetudinem.

5. *Expediens videbitur.*] Per hoc non datur facultas Ordinarijs di-
spensandi à residentia ex quavis ratione.

6. *Residere coguntur, &c.*] Prouisus ab inferiori collatore de benefi-
cio personalem residentiam requirente, compellendus est per Ordina-
rium ad residendum.

Habens Archidiaconatum Palentin in eo tanquam in digniori lo-
co residere debet, & ibi residens, potest percipere omnes fructus
Theauri Legionen. præterquã distributiones quotidianas, in quas
si Theaurarij ipsius ex Decreto Concilij Sess. 21. cap. 3. esset conuer-
sa tertia pars; illam percipere non potest, nisi ibi resideret atque in-
feruiret.

Episcopus obtinens beneficia simplicia, nõ potest cogi ad aliquod
personale seruium suis beneficijs impendendum; cum ex antiquis-
sima totius Ecclesiæ consuetudine non teneantur, nisi ad officium
secitandum.

Episcopus non potest cogere obtinentem Capellaniam, vt ipse
met celebret, licet in eius fundatione disponatur, quod Rectores ce-
lebrent Missam: recte enim per substitutum satisficit.

7. *Rationabilibus causis.*] Canonic. Capuanus fuit per annum excu-
satus à residentia ex Congregationis declaratione, dum modo eo
tempore in loco viciniore habitaret, & quod inimicitia essent sine
eius culpa ortæ.

Alius Canonicus Aretinus, qui fide iusserat de recedendo ab vrbe,
fuit à residentia fideiussione durante similiter excusatus, & inhibi-
tum Ordinario, ne contra eum procederet.

De Commendatariorum ordinatione Annotationes quadam.

Commendatarij non tenentur promoueri ad sacros Ordines,
Primo si vel monasteria carent omni prorsus cura & conuentu.
Secundo, si vel habeant tantum Iurisdictionem temporalem. Tertio,
si cura animarum sacramentalis conuentui soli incumbit, non autem
personæ Commendatarij. Quarto, si vel Iurisdictionem, quam ex
concessione Sedis Apostolicæ habent, nõ possint actu exercere, quia
de facto prohibentur. Quinto, si eam Iurisdictionem spiritualem a-
ctu exercent, & non curam animarum habere videantur, c. *Dudum*
c. *Licet de elect.* vbi Hostien. Ioan. Andr. Bellam. Ancar. Card. Burr.
Abb. c. *super eo, de preb. in o. extrauag. Execrab. in fin. vbi gloss. vers.*
visitare, de presb. & dignitas. in Extrauag. Ioan. XXII. tamen quia
ex larga significatione esse dicitur, Innoc. & alij c. Cum satis, de offic.
Archid. & c. de multa, de preb. Staphl. de stat. & qual. benef. num. 20.
Idcirco regulariter Commendatarij non erunt cogendi suscipere sa-
cros ordines, sed quandoque, pro locorum & personarum qualitate
expe-

expedit eos ad id cogere arbitrio Sanctissimi. Sed an ad sacerdotium, vel sufficiat ad Diaconatum; vide *Card. Clem. 1. q. 10. de off. Vic. Mil. verb. curatum. in fi. Rebuff. in prax. benef. tit. de non promot. n. 32. & intra quod tempus, & antè, cum Decreto irritante. Supr. hoc e. §. Commendatarij.*

Si verò cura animarum Sacramentalis, siue Monachorum, siue personarum secularium, incubuerit personis Commendatariorum, tenebuntur sacris ordinibus initiari, An verò exprimendum sit præcisè quod promouendus sit ad sacerdotium, & intra annum, & quod alias ipso iure priuari sint, vide *ad cap. Licet canon. de elect. in 6. ubi glof. vers. sacerdotium, & vers. commendandos, & Clem. Ne in agro. §. ceterum. de stat. Monach.* sicut & pro eo: An distinguendum sit, si Commendam in anno 22. obtinuerit, teneatur promoueri ad sacerdotium intra 25. annum.

Cæterum conuenit vt in Gallijs indistinctè Commendatarij teneantur promoueri ad sacros ordines, ideoque in concessionibus Commendarum Gallicarum apponatur Decretum, & infra annum sacris iniiciantur; alioquin post annū elapsū, yacent ipso iure commenda: quarum si quæ existunt de Monasterijs omni prorsus cura & conuentu carentibus, eo casu S. D. N. aliquam Commendatariorum habebit rationem.

De residentia Commendatariorum.

Commendatarij non tenentur residere, Primò si monasteria carent omni prorsus cura & conuentu. Vel si habeant tantum Iurisdictionem temporalem. Tertio si cura animarum sacramentalis soli conuentui incumbit, nō autem personæ Commendatarij. Quarto si vel Iurisdictionem spiritualement, quam ex concessione Sedis Apostolicæ commendatarij habent, non possint actu exercere, quia de facto prohibentur. Quinto amplius, licet Iurisdictionem spiritualement exerceant, non ideo tamen tenentur residere ex hoc Concilii Decretum, sess. 23. cap. 1. §. *Eadem omnino.* quod licet exprimat de curatis & alijs quibuscumque beneficijs animarum curam habentibus, quæ verba ad solam quoque Iurisdictionem spiritualement referri possent, e. *Dudum, & c. Multæ & Extravag. Execrab. d. e.* Super eo, tamen intelligendum est, de sola cura animarum sacramentalis: & ideo qui solam curam Iurisdictionis spiritualis habent, non comprehenduntur in Decretum, neq; pœnis in eo inflictis subiacent, sed tantū poterunt cogi residere, pro vt ante Concilium tenebantur, ad terminos e. *Dudum 6. & dist. 6. Super eo, & d. Extravag. Execrab. ad quod etiam ius vetus videretur Concilium alibi seretulisse.* Si verò cura animarum sacramentalis seu Monachorum seu personarum secularium, incumbit personis Commendatariorum, tenebuntur residere ex Decretum Concil. Sess. 23. c. 1. *Vide supr. §. In titulum.*

A quo

A quo visitari possint Commendatarij.

Dicebatur Concilium videri subiecisse Commendatarios Ordinarijs in materia residentie per præsens Decretum. Idemque cum de incompatibilitate agitur. Sess. 7. cap. 4. aut de cura animarum sacramentali, quam ipsimet Commendatarij exercent. Sess. 25. cap. 11. de Regul. Extra istos autem casus Conciliū nihil in specie decreuisse, à quo Commendatarij possint visitari & corrigi: Considerandum autem esse, quod ea hodie opinio recepta sit: Commendatarios perpetuos pro veris titularibus haberi, & Iura de Abbatibus & Prioribus loquentia, habere etiam locum in hisce Cōmendatarijs, probatur c. Nemo, de elect. in 6. Chassan. in consuet. Burgund. rubr. 9. §. 9. Rebuff. de nominat. q. 8. num. 29. de pacific. poss. num. 96. & 43. Gomez. in form. resign. 4. num. 2. & de idion. q. 5. num. 6. Consequens ergo videtur, ut, quemadmodum Abbates à suis superioribus regularibus visitari debent, ita etiam ipsi Commendatarij visitari possint. Quod si hoc omnino conuenire aut decere videtur, rursus aduertendum, an nullo expresso Iure, nullaque clara concessione Apostolica ab his visitentur, & quantum se exemptos probarent, posse tamen ab Ordinarijs indicari ratione rei, contractus, aut delicti, ut sanxit Constitutio Innoc. IV. cap. 1. de privilegijs in 6. quam Concilium innouauit, atque etiam ampliauit in causis mercedum & miserabilium personarum, etiam si certus Iudex à Sede Apostolica in partibus deputatus esset, & generaliter quoque in alijs causis si certus Delegatus non adesset, ut dicitur Sess. 7. c. 14. Quod materiam tamen visitationis visum est plerisque, non posse Commendatarios nomine Commendæ visitari, neque corrigi, nisi à Delegatis sedis Apostolicæ. sed quia aliqui Ordinarij hanc facultatem sibi competere credunt, & ob id vident aliquos Commendatarios, Sanctitas sua iussit, ut audiantur Commendatarij, quibusnam rationibus se ab hac visitatione tueantur. ideo eis auditis, amplius erit deliberandum.

Item dubitatum fuit, An Commendatarij eorum Monasteriorum, quæ habent conuentum, à suis Superioribus regularibus visitari ab Ordinarijs locorum visitari & corrigi possint? Ad hoc autem responderetur; quod licet Concilium Trident. Sess. 24. cap. 11. de Commendatarijs nō meminerit, in illa commemoratione personarum quæ ab Ordinarijs visitari debent, non obstantibus quibuscumque; privilegijs eis concessis; Congregatio censuit, si nullius diocesis sint, ad Episcopos nullum ius pertinere, sed ad Sedem Apostolicam: si vero in certa diocesi sunt; quoad residentiam subiacere Episcopo ordinario loci, per cap. 2. Sess. 6. & eidem, quod incompatibilia. Sess. 7. cap. 14. Et ponderando quod cap. 14. loquitur de commendatis, cap. 5. dat iurisdictionem Episcopis. Quod verò spectat ad visitationem & correctionem, congregatio censuit eos non posse ratione commendæ visi-

visitari aut corrigi, nisi à summo Pontifice aut eius delegato, licet Al-
 eiatus, qui aduerfabatur, diceret, *Visitator est Delegatus*. Ratione aut
 delicti rei contractus; ad ius commune se remiserunt, pro vt Conci-
 lium se remisit, illudq; amplianit, vt supr. c. 4. Sess. 7. quod est nota-
 dum, cum Concilium per d. innouauerit. c. 1. de prouil. in o. quod inci-
 pit, Volentes.

REMISSIONES.

Vide Mandos. de signatura gratiz, tit. de dispensat. de non resi-
 den. fol. 46. Horat. Luti. de priuileg. scholast. priu. 98. Matth.
 Soar. in pract. & ordine visitandi, c. .n. 5.

Nulq; priuilegia seu indulta perpetua de non residendo, &c. J Vide
 P. Paul. Comitol. respon. moral. li. 1. q. 60. n. 6. Cened. pract. & Can.
 qu. lib. 1. qu. 1. nu. 32. vbi resoluit per clausulam illam generalem non
 fuisse derogatam Eugenianam constitutionem.

Rationalibus causis. J Quatuor causas legitimz absentiz nominat
 Concil. Trid. infr. sess. 23. cap. 1. Vide P. Paul. Comitol. d. qu. 60. nu. 5.
 P. Valer. Reginald. in praxi for. pœnitent. lib. 30. tract. 3. n. 54.

CAPVT III.

Excessus secularium clericorum & regularium agentium extra mo-
 nasteria, ab Ordinario loci, vt deputato à Sede
 Apostolica, corrigantur.

Ecclesiarum Pralati ad corrigendum subditorum ex-
 cessus prudenter ac diligenter intendant: & nemo
 secularis Clericus, & cuiusvis personalis, vel regularis, & extra
 monasterium degens, & etiam sui Ordinis priuilegiū a preteritu tu-
 tus censeatur, quo minus, si deliquerit, 3 ab Ordinario lo-
 ci, & tamquam super hoc à Sede Apostolica delegato, secundum
 canonicas sanctiones visitari, puniri, & corrigi valeat.

fort. legatū
 vel cuius-
 vis ordinis
 regularis.
 infr. Sess. 11
 de ref. c. 1. &
 4. 2. Sess. 14.
 c. 4. & 5. de
 ref. v.

DECLARATIONES.

Ecclesiarum Pralati. J Episcopi in hoc Decreto agere possunt con-
 tra omnes professores militiarum Hierosolymitanarū, exemptis ob
 priuilegium Pij V. etiam si dicti milites extra locum suorum ordinū
 cum licentia suorum Superiorum, degerent. Idem censuit Congre-
 gatio in omnibus alijs Regularibus, qui degunt extra Monasterium,
 etiam

etiam cum licentia suorum Superiorum, si deliquerit, posse puniri à locorum Ordinarijs, iuxta hoc Decretum.

2. *Extra Monasterium degens.*] Intellige de degente sine licentia superioris, vide c. 24. Sess. 25. de Regul. Si deliquerit.

Fuit dubitatum, Vtrum existentes in aliqua domo ad erectionem Monasterij destinata, comprehendantur in hoc Decreto? Et fuit resolutum sub die 24. Maij 1588. quod licet ibi existerent de licentia suorum Superiorum, tamen si non haberent in dicta domo Priorem seu Guardianum, & non viverent iuxta institutum Regule illius Religionis, comprehendantur in dicto Decreto, & ab Ordinario puniri possunt: non posse autem, si in ea domo sub Superiore conuentualiter viuant.

3. *Ab ordinario loci.*] Presbyter delinquens in sua Diocesi, si in altero loco comperiat, ad suum Ordinarium remitti debet.

REMISSIONES.

α *Celestiarum Prælatis.*] Concordat cap. cum proprie, de vita, & honest. Cleric.

β *Cuiusvis personalis, vel regularis.*] Nau. conf. 21. de Regularibus, quamvis dubius videtur existimare hoc decretum nihil derogare privilegijs Ordinum militarium in his, quæ pertinent ad sacros milites. Alijs probabilius videtur, eos non esse comprehensos, ait enim Nau. ubi supra: litteram veram prædicti decreti claritatem desiderari, quoniam eam, quam habemus, subdifficilis, & subobscura videtur, quod attinet ad illa verba, *cuiuscunque personalis* Ceterum littera huius decreti non videtur obscura Auctoribus statim citandis, & iuxta eos illius sensus est: Nullus Clericus sæcularis cuiusque personalis, videlicet privilegiij prætextu, vel regularis extra monasterium degens, etiam sui ordinis privilegiij prætextu tutus censeatur, quominus si deliquerit, ab Ordinario loci, tanquam super hoc à sede Apostol. delegato secundum canonicas sanctiones visetur, puniri, & corrigi valeat. referunt P. Azor. Instit. Moral. 1. p. lib. 13. c. 4. q. 3. pag. 1281. Fr. Emman. quest. Regular. tom. 2. q. 2. art. 7. per totum, & q. 63. art. 7. vers. Quinto.

γ *Etiam sui ordinis privilegiij prætextu.*] Decisionem tex. in extrauag. cum Mattheus 3. de heret. inter commun. non corrigi per hanc text. in præsent. testatur Cened. in Clem. & Extrauag. collect. 14. num. 3. cum seqq.

δ *Tanquam super hoc à Sede Apost. delegato.*] Dum hic tribuitur Prælatis iurisdictio corrigendi excelsus subditorum, concessum esse Prælatis Regularum privatiue ad Ordinarium in præsent. testatur Menoch. de præsumpt. li. 2. q. 12. n. 21. Cened. ad decretal. collect. 87. §. 4. vers. secundò.

E

CAPVT

CAPVT IV.

Quarumcunque ecclesiarum minorum Capitula, toties quoties voluerit Episcopus & alij maiores Prælati, &c. visitent, corrigant, emendent, non obstantibus, &c.

de Sess. 25. c. 6.
de refor. & c.
de Sess. 14

Capitula a Cathedralium 1 & aliarum 2 maiorum Ecclesiarum, 3 illorumq; persona, 4 nullis exemptionibus, consuetudinibus, sententijs, & iuramentis, 5 Concordijs, quantum suos obligent auctores, non etiam successores, tueri se possint; quo minus 6 à suis Episcopis & alijs maioribus Prælati, 7 per se ipsos solos, 8 vel illis, quibus sibi videbitur, adiunctis, iuxta b canonicas sanctiones, toties, 9 quoties opus fuerit, 9 visitari, corrigi & emendari, etiam auctoritate Apostolica, 10 possint & valeant.

si infr. Sess.
de refor.
cap. 6.

DECLARATIONES.

- 1 *Capitula Cathedralium.* Episcopus sua Capitula visitare potest & corrigere si non sunt exempta: si vero exempta esse, seruanda est forma præscripta à Concilio Sess. 25. c. 6. ad Reform.
- 2 *Et aliarum maiorum Ecclesiarum.* Neque enim Collegiarum Capitula visitari possunt per hoc decretum.
- 3 *Illorumq; persona.* Ita est resolutum à Congregatione, non obstantibus priuilegijs ex fundatione. Præsupposito autem quod res & bona Capitulorum sint exempta Iurisdictione Episcopi, an sicut Episcopus visitare potest Capitula, ita etiam possit res & bona rerumque & bonorum administratores visitare? Congregatio die 6. Iunii 1587. censuit Episcopum in visitatione formali posse res rerumq; administratores visitari, alias delusoria esset visitatio, si negligentes & bonorum vlturpatores non castigaret. *Archid. in cap. Romana, de censib. in 6. Fus. in suotraç. de Visitat. lib. 1. c. 15. num. 30. & alibi.*
- 4 *Nallis exemptionibus.* Si capitula erunt exempta, tenebuntur seruare decreta illius Concil. Prouincialis, cui interfuit eorum Episcopus.
- 5 *Concordijs.* Fuit resolutum à Rota & à Congregatione Concilij ex mente Gregorij XIII. hunc textum non tollere Concordias confirmatas à Sede Apostolica ex scientia certa: sunt autem sublata illæ que dantur in forma communi, tum indistinctè concedantur ab officio contradictarum citra scientiam Pontificis. Itaque ad dubium quod mouebatur: An scilicet per hoc capitulum, & Sess. 25. cap. 6. dero.

derogatum sit Concordijs non confirmatis per sedem Apostolicam? Congregatio respondens censuit derogatum esse Concordijs omnibus præterquam confirmatis specialiter à Sede Apostol. Videatur gl. in c. veniens. de tran. ad. Alex. cons. 62. vol. 1. quibus innotesceat quod Concordiæ reliquæ tollantur, quæ suos dumtaxat tenent auctores: Infr. hoc e. s. in hoc.

Abulensium questio.

Exrat in Ecclesia Abulensium statutum, quo datur forma procedendi in causis criminalibus, ubi agitur de corrigendis beneficiariis Ecclesiæ, tam in visitatione, quam extra: & in multis casibus soli Episcopo Jurisdictio tribuitur. Illud statutum non est ex certa scientia à Sede Apostolica confirmatum: siquidem nec Papa id exprimit, nec statuti tenor vel illius substantia saltem compendiosè in confirmatione refertur. Roman. late. cons. 327. num. 7. & sequent. & cons. 336. post. num. 2. Panor. cons. 102. num. 3. lib. 1. maxime quia licita & honesta tantum confirmantur: quod solum, satis ostendit confirmationem esse in forma communi. Panorm. in c. extra. nu. 6. de confirm. vitil. vel inutil. Imol. in c. pen. ad fin. co. tit. Alexand. cons. 3. lib. 5. Et quod fortius est, neq; etiam in ipsa confirmatione statutum istud aliquo modo designatur, nec quicquam exprimitur, quo Pontifex verisimiliter intelligere potuit, in eo statuto de Jurisdictione agi, at sub nube ac verborum involuero, narrata prius substantia aliorum quorundam statutorum aliò pertinentium, quoad materiam Jurisdictionis, omnia statuta Ecclesiæ confirmantur: Unde indubitatum est, confirmationem istam non esse ex certa scientia, ut in specie de statutis generaliter confirmatis tradit Alexand. cons. 59. numer. 8. lib. 1. Bur. cons. 108. numer. 25. lib. 3. His stantibus, credimus confirmationem istam non suffragari, quo minus per Concil. Trid. fuerit sublatum statutum hoc: nam etsi Sacra Congregatio iam resoluerit statuta confirmata non esse à Concilio reuocata, (quod aliter tenuit Rota in illa Palentin. Jurisdictionis, de qua per Achil. de eis. 1. de confirmat. vitil. vel inutil. & passim seruatur) illud tamen non videtur recipiendum, ut quælibet statutorum confirmatio etiam in forma communi, ad præseruanda statuta sufficiat: cum istius generis confirmatio, parum vel nihil operetur. Card. Cons. 44. nu. 6. Imol. de pen. ult. in fin. de confirm. vitil. vel inutil. Curt. lun. Cons. 312. num. 6. multoque minus videtur illud recipiendum, quando (ut in casu nostro) sub involuero & generaliter, omnia statuta confirmantur, ex eo quod optimè in proposito scribit Bart. in l. ex placito. col. 3. num. 12. in fin. Cod. de re. perm. ut. ubi ait quòd statuta non dicantur Papalia, si illa generaliter fuerint confirmata: secus si aliquod Statutum in individuo confirmetur, ut sequitur Aretin. cons. 8. post. numer. 6. Hoc enim casu, cum non videatur concurrere duplex

vinculum saltem considerabile, cessat ratio qua mota fuit Congregatio, ex dictis Archil. descripta & gloss. in *Clem. Dudum, vers. pacta, de sepult.* ibi; quod derogatio pactorum non trahitur ad confirmata, nam hoc intelligendum est de confirmatis in indiuiduo, & cum causa cognitione: quo casu vinculum duplex videtur considerabile, vt gloss. sentit, dum presupponit sententiam etiam fuisse latam pro validitate pacti: & in illa *Palentin. Jurisdictionis*, totius tenor concordia erat insertus in confirmatione, prout etiam in confirmationibus tunc scriptis videre licet. Et cum materia ista: An decreta Concilij sustulerint, necne Concordias confirmatas, fuisset semper dubitabilis, nisi sacra Congregatio omnem controuersiam diluisset, & magna hinc inde argumenta adferri possint, maximeque vrgent verba Concilij in presenti Decreto, ibi; *nullis concordijs*, quae verba per sui generalitatem trahuntur etiam ad Concordias confirmatas secundum Bonif. in *dicta Clem. Dudum, §. nos etiam num. 14* non debet tam facile declaratio Sacrae Congregationis trahi ad eas concordias, quarum confirmatio non solum non fuit obtrita ex certa scientia, sed nec in indiuiduo. Quare vt omnis disputandi materia tollatur, & clarius appareat quid Illustrissimi in hoc articulo sentiant, supplicamus in sacra Congregatione proponi: An confirmatio statutorum Ecclesiae Abulens. sit talis, quae praeseruet statum eiusdem Ecclesiae, vt non includatur sub decreto Conc. sess. 6. c. 4. & sess. 25. c. 6. vel potius, An huic statuto per decreta praedicta censetur derogatum?

Horatius Mandosius respondet.

Presupposito Decreto Sacrae Congregationis, quo Concordiae in forma communi conceptae & a Sede Apostolica generaliter confirmatae, censentur sublatae per Concilium praesenti capitulo, die Iouis, 3. Nouemb. 1586. Congregatio auditis vtriusque Advocatis, eorumque rationibus diligenter perpensis, censuit illas tantum confirmatas intelligi praeseruatias in Decretis Concilij, quae emanauerunt ex certa scientia & cum causae cognitione: ceteras autem penitus esse abrogatas.

6. A suis Episcopis.] Non autem a Vicarijs, etiam generalibus. Si enim Episcopus velit visitare ex hoc decreto, debet id personaliter agere: sicut si ex alijs Concilij Decretis; cum per suum Vicarium id agere possit, aut Visitatorem, si modo legitime impeditus fuerit, vt permittitur in *fr. sess. 25. c. 6.* etiam si de Visitandis exemptis ageretur, cum dictum capitulum exemptiones tollat, tamen si iuxta cap. 8. *sess. 22.* de visitandis hospitalibus, Subcollectores & alij Officiales Sedis Apostolicae minime comprehenduntur, ne quidem quoad ostensionem titularum, sub hoc decreto.

7. Per seipfos solos.] Quando solus Episcopus possit haec facere, cum quibus

quibus Notario, & Fiscali, quo in loco, & quæ crimina &c. vide infr. sess. 25. c. 26.

8. *Vel illis, quibus sibi videbitur, adiunctis.*] Episcopus potest in Visitatione personarum sui Capituli assumere aliquos in actu visitationis quos voluerit, etiam extra gremium Capituli.

An Episcopi incumbentes Correctioni & visitationi exemptorum vigore facultatis eis tanquam Sedis Apost. delegatis à Concilio tributa, procedere valeant contra Conservatores impediētes, præsertim si illi extra Diocesim commorentur? Congregatio censuit die 16. Mart. 1589. Episcopum posse procedere.

9. *Visitari corrigi, & emendari.*] An liceat Episcopo visitare volentium suum Capitulum, in edictis publicis præsuppositis & in Concionibus promulgatis, pronunciare prouocando quoscumque, etiam sub pœna excommunicationis denunciare, vt deponere debeant, si aliqua sciant vel habeant contra Capitulares & eorum vitam & mores? Congregatio censuit Episcopo non licere.

An Episcopus visitans possit tanquam suspectus recusari? Congregatio censuit non posse, nisi in visitando modum excesserit.

An Episcopus in speciali visitatione possit exigere Iuramentum? Congregatio censuit posse in speciali.

10. *Possint, & valeant.*] Hæc facultas non est priuatiua ad illos qui ius habent visitandi, & corrigendi; vt sunt Abbates, Decani & similes: quia istis licet visitare & corrigere seorsum ab Episcopis.

In hoc Decreto includuntur Capelle, Canonicatus, & alia beneficia non curata, requirentia residentiam; si tamen alias sunt incompatibilia, & temporis longitudo non obstat quin ab Episcopo compelli possint ad dispensationes exhibendas. Et quia mens Concilij est tollere Concordias quæ tantum suos obligant auctores, idèò dicendum est quod si tantum est confirmatio in forma communi, non obligat successores, *gl. in c. Veniens, de transact. Communis text. est Alex. conf. 62. n. 2. lib. 1.* & quia aliqui dicunt pacta confirmata non tolli per generales derogationes; Interpretes Concil. Trid. intelligunt hoc de confirmationib. ex certa scientia, *Alex. conf. 95. n. 12.* & in statutis eorum vult *Aret. conf. 7.*

Dubitatum adhuc fuit tempore Sixti V. An intelligantur præseruatæ Concordiæ confirmatæ in forma communi, an verò illæ quæ sunt ex certa scientia tantum? Hinc inde multa fuerūt dicta. Tandem resolutum fuit die 13. Nouemb. 1586. à Sacra Congregatione, fuisse præseruatæ tantum Concordias confirmatæ ex certa scientia; cum aliæ quæ conceduntur in forma communi, concedantur ab officio contradictarum, & officio pœnitentiæ, citra scientiam Pontificis. *Idem sup. §. Præsupposito.*

Vide melius de istis materijs in sess. 25. c. 6. de Reformatione.

REMISSIONES.

Vide Fr. Emman. qu. Regul. tom. 2. q. 21. art. 7. P. Azor. Institut. Mor. p. 2. li. 3. c. 40. à princip. & præcipue q. 4.

β *Capitula cathedralium.* Sacra Cardinalium congregatio ita censuit. Subcollectore, & alij Official. Sed. Apost. minime comprehenduntur, neque quoad ostensionem titulorum sub hoc decreto, refert Gonza. ad reg. 8. Cancel. gl. 51. n. 81.

γ *Quoties opus fuerit visitari.* Sacra Cardinalium congregatio ita censuit. Hæc facultas non est priuatiua ad illos, qui ius habent visitandi, & corrigendi, vt sunt Abbates, Decani, & similes: quia istis licet visitare, & corrigere seorsum ab Episcopis.

Et iterum. An visitatio, de qua in cap. 4. sess. 6. & cap. 6. sess. 25. de reformat. eatenus competat ex his decretis Episcopis, vt non liceat Decano, & Capitulo Regulares personas ipsi Capitulo subiectas cumulatiue cum Episcopo, seorsum tamen ab eodem, non excludendo ipsum Episcopum, toties, quoties sua auctoritate vti voluerit, visitare, corrigere, & emendare iuxta consuetudinem hactenus obseruatam? Congregatio Concil. cenituit imò totaliter licere Decano, & Capitulo visitare subditos suos. Has decisiones referunt Gonzal. ad reg. 8. cancel. §. 2. pro c. m. nu. 21. Stephan. Gratian. discep. forens. c. 154. num. 40.

CAPVT V.

Pontificalia in aliena diocesi non exerceantur, aut ordinatio fiat sub pœna suspensionis ab exercitijs &c.

Nulli Episcopo liceat cuiusvis priuilegij, prætextu **γ** Pontificalia in alterius diocesi exercere, **δ** nisi de Ordinarij loci expressa licentia, **ε** & in personas eidem Ordinario subiectas tantum, si licet factum fuerit, Episcopus ab exercitio Pontificalium, & sic ordinati, **α** ab executione Ordinum sint ipso iure suspensi.

Sess. 4. c. 2.
Vide i. Ni.
ca. e. 17. & 2.
Arelat. c. 13.
& Amiac. c. 13. Sard. c.
18. & 19. &
3. Carth. c. 20
& 21.

Indictio future Sessionis.

Conc. Arel.
3. c. 15. c. pla.
euit. c. i. sequ.
7. q. 1. & in fi.
Sess. 14. de
ref. c. 3. & 5.

PLACET ne vobis proximam futuram Sessionem celebrari die Iouis Feria 3. post 1. Domin. subsequentis Quadragesima, quæ erit dies 3. mensis Martij: Responderunt, PLACET.

DECLA-

DECLARATIONES.

1 Pontificalia in alterius Diœcesi.] Cardinales in aliena Diœcesi potestatem non habent consecrandi Ecclesias profanatas, nisi de indulgentia Papæ.

2 Nisi de Ordinarij loci expressa licentia.] Non potest Prælati inferior, etiam exemptus, huiusmodi licentiam concedere, sed Ordinarius loci, qui communiter esse ille intelligitur Episcopus in cuius Diœcesi locus est constitutus.

Patriarcha habens aliquas Ecclesias sibi immediatè subiectas in aliena Diœcesi, non potest dare licentiam exercendi pontificalia in aliena diœcesi sine consensu Episcopi Diœcesis.

Capitulum sede vacante potest concedere licentiam extero Episcopo exercendi Pontificalia in eorum Ecclesia, & ordines conferendi, tam Clericis illius Diœcesis quam alterius; iuxta tamen formam huius Decreti, quæ exteris habentibus dimissorias suorum Episcoporum facultatem non negat ordines recipiendi ab Ordinario, legitimam ad id potestatem habente. Confer cum declaratione sess. 7. c. 10. §. Capitulum.

3 In personas eidem Ordinario subiectas tantum.] Episcopus in alterius Diœcesi de licentia Ordinarij loci, nõ potest ordinare personas, quæ non sunt subiecte illi Ordinario, nisi habeant dimissorias generales à suis Ordinarijs, nec potest de licentia Ordinarij ministrare Sacramentum chrisimatis. Huc spectat c. 1. sess. 7. de Reform. Non excluduntur tamen propterea Clerici aliarum Diœcesium, (si suas licentias dimissorias habeant) quo minus possint ab Episcopis extraneis in aliena Diœcesi, de licentia Ordinarij Pontificalia exercere, ordinari. Neque Episcopus, qui nullum habet Episcopatum, potest in sua Ecclesia Iurisdictionali, (velut si esset Præpositura) sine expressa licentia Episcopi, intra cuius fines Diœcesis præpositura existit, chrisma conferre, nec alia Pontificalia exercere.

Nec etiam potest Episcopus Pontificalia exercere in loco exempto Iurisdictionis, nõ Episcopi, sed inferioris; etiam vocatus ab ipso inferiore, sine licentia Episcopi intra cuius Diœcesis fines esset locus ille, etiam si ille inferior prætenderet ratione exemptionis vocare Episcopum quem maluerit ad ministrandum Sacramentum confirmationis: dummodo locus ipse exempti sit intra fines Diœcesis alienius, ita ut nõ esset nullius; quia tunc posset, sicuti S. D. N. Greg. XIII. declaravit.

Vicarius generalis non potest concedere hanc licentiam nisi habeat speciale Mandatum, gl. vers. non extendat, c. cum nullus, de temp. ordin. in 6.

REMISSIONES.

Concordat Concil. i. Nicæn. cap. 17. Concil. 2. Arclat. cap. 13. & Antioch. cap. 13. & Concil. 3. Aurel. cap. 15. & Concil. 3. Carthag. cap. 20. & 21. cap. placuit cum seq. 7. qu. 1. & cap. 1. 13. qu. 1. cap. nullum Episcopum, cum tribus seqq. 9. qu. 2. Vide Nauar. conf. 69. de sentent. ex commun. Cened. ad Decretum collect. 52. à princip. P. Henric. in sum. p. 2. lib. 11. cap. 3. §. 2. in fin. lit. S. Salzed. ad Bernard. in pract. cap. 26. lit. A. Gutrier. Canon. li. 1. cap. 26. & 26. Flamin. de Resignat. lib. 1. q. 17. num. 17. Zerol. in praxi episcop. p. 1. verbo Archiepiscopus nu. 2. pag. 16. & p. 2. verbo Episcopus, pag. 45. Petr. Ledefm. in sum. p. 1. tract. de Sacram. Ordinis cap. 8. conclus. 4. dub. 4.

β Nulli Episcopo.] An etiam Archiepiscopo? Affirmant Cou. pract. cap. 9. num. 2. cum gloss. in cap. 1. in 2. notab. de offic. ordin. li. 6. In terminis nostris text. allegas Zerol. d. verbo Archiepiscopus, ver. Ad secundum, ubi respondet ad tex. in c. 1. eum similibus, de Auctoritate, & vsu pallij.

γ Pontificalia in alterius diœcesi exercere.] Quod Episcopus, & Vicarius habeant facultatem faciendi actus voluntariæ iurisdictionis extra territorium, resoluit Stephan. Gratian. disceptat. forens. c. 127. à princip. & nu. 6. dicit quod possunt concedere dimissorias in aliena diœcesi.

Verum Episcopus extra territorium existens possit excommunicare, & absoluerè subditum suum? Affirmat Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 62. num. 12. ubi num. 11. resoluit, quod potest Episcopus extra suam diœcesim iurisdictionem contentiosam exercere, quando causæ cognitio non vertitur, & effectus confertur in suam diœcesim, de quo etiam Gratian. dict. cap. 127. num. 8.

δ Ordinarij loci.] Quod etiam Episcopus in aliena diœcesi, & delicta Ordinarij pontificalia exercens, possit clericis alienarum diœcesium, si suas literas dimissorias habeant, ordines conferre, docet Fr. Emman. in sum. p. 2. c. 14. n. 7. concl. 7.

ε Ab executione ordinum.] Quod ordinatio proprij Episcopi extra territorium valeat, licet puniri possit, resoluit P. Henric. in sum. p. 2. lib. 11. c. 3. §. 1. in fin. lit. S.

ζ Sint ipso iure suspensi.] Hoc procedere etiam si inaduerterter faciat benedicendo calices, vel corporalia, resoluit Zerol. in praxi episcop. p. 2. verbo Episcopi, verf. Secundò.

SESSIO